

آموزش مقاله نویسی

مدرسه علمیه فاطمه
معصومه (س)

واحد پژوهش
سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹

تعریف پژوهش

فرآیند پردازش اطلاعات است؛ پردازشی برخوردار از انتظام؛ متعلق به گستره خاصی از علوم و دارای هویت جمعی که به نوآوری میانجامد.

هدف پژوهش

ابداع و نوآوری پیرامون موضوع مورد بحث

تعریف مقاله

مقاله، از ریشه لغوی قول و در اصل به معنی گفتار است. منظور از مقاله، نوشته ای است که بر گرد یک سوال یا مسأله شکل میگیرد و در بحثی استدلالی، با ارائه مستندات و ارجاعات و به شکلی جزئی نگر و شفاف به پاسخ آن سوال یا مسأله میرسد. ساختار مقاله متفاوت از پایاننامه یا رساله است و میتواند فشرده‌ی یک تحقیق مفصل باشد.

آنچه در این جزوه مطرح میشود، ویژگیهای نگارش مقاله علمی ترویجی و علمی تخصصی است.

انواع مقاله

۱. مقاله علمی پژوهشی
۲. مقاله علمی ترویجی
۳. مقاله علمی تخصصی

منابع انتخاب موضوع مقاله

- الف) کنجکاوی شخصی
- ب) مواجهه با مشکلات
- ج) بهره گیری از منابع مکتوب و شفاهی
- د) مراجعه به موضوع همایش ها

مراحل ابتدایی نگارش مقاله

۱. انتخاب موضوع مقاله
اولین و مهمترین گام در نگارش مقاله انتخاب موضوع مقاله است. با توجه به سطح دانش نویسنده ، مرتبه علمی ، علاقه، و سایر امکانات و توانمندیها موضوع یا مسئله محور بودن
۲. اخذ پیشینه موضوع مقاله
قبل از نهایی نمودن موضوع مقاله و نگارش ، پیشینه موضوع مقاله اخذ شود.

انواع پیشینه

- الف) پیشینهٔ عام
تحقیقاتی که به برخی از مؤلفه های موضوع تحقیق مورد نظر و تنها به بخشی از آنها پرداخته اند.
- ب) پیشینهٔ خاص
تحقیقاتی که دقیقاً به بررسی همان موضوع تحقیق مورد نظر و با همان عنوان پرداخته اند.

نمای کلی و ساختار مقاله

۱. عنوان مقاله
۲. نام نویسنده
۳. چکیده
۴. واژگان کلیدی
۵. مقدمه
۶. بدنه اصلی مقاله (متن اصلی)
۷. نتیجه گیری
۸. منابع تحقیق (کتابنامه)

ویژگیهای عنوان

- * دقیق، گویا، زیبا و جذاب باشد.
- * کلمات تشکیل دهنده آن به محتوای مقاله اشاره داشته و بی ارتباط با آن نباشند.
- * محدوده و گستره مسأله مورد تحقیق در آن بیان شود.
- * بدون هیچگونه پیش داوری نسبت به موضوع تحقیق مورد نظر باشد.
- * نتیجه ثابت شده مقاله در آن منعکس نشده باشد.
- * کلی نباشد.
- * در عین جذاب بودن، کلیشه ای و روزنامه ای نباشد.
- * تا جایی که امکان دارد، کوتاه و مختصر باشد.
- * در صورت امکان به گونه ای باشد که برای مخاطب به یادماندنی باشد.

چکیده مقاله

اگر چه چکیده در ابتدای مقاله آورده میشود، اما در آخر
فرآیند نگارش مقاله نوشته می شود.

اهمیت چکیده:

بیشترین ارتباط مخاطبان پس از عنوان مقاله، با چکیده است.

کسانی که فرصت مطالعه مقاله را ندارند، ابتدا به آن مراجعه می کنند.

در ارزیابی مقاله، اولین بخشی است که توسط داوران مورد توجه قرار می گیرد.

در بیشتر موارد، تنها بخشی از مقاله است که درپایگاه های تخصصی بارگذاری شده و در اختیار مخاطبان قرار می گیرد.

محتوای چکیده:

- تعریف مسأله تحقیق، هدف تحقیق
- محدوده تحقیق، روش و شیوه تحقیق
- دستاوردهای تحقیق

نکات مهم در تنظیم چکیده:

* گزارش گونه نباشد؛

* اشاره به تعریف مسأله، هدف، روش و محدوده تحقیق؛

* حذف کلمات زائد؛

* پرهیز از تعریف و توضیح مفاهیم و واژگان تخصصی؛

* حجم چکیده بین ۱۵۰ تا ۲۰۰ کلمه؛

* پرهیز از نقل قول مستقیم مطالب دیگران؛

* پرهیز از آوردن منابع، مستندات و پاورقی؛

* پیوستگی جمله ها و عبارات؛

* حتی الامکان در یک پاراگراف؛

* استفاده از لحن خبری در تنظیم جمله ها.

کلید واژه ها

- * دارای نقش مفهومی و ارتباطی با مقاله
- * کمک به جست و جوی اینترنتی مقاله های مورد نظر پژوهشگران
- * حداقل ۳ و حداکثر ۷ کلید واژه
- * خالی از واژگان مترادف
- * کلیدواژه ها، یک کلمه ای و یا ترکیبی از دو تا سه کلمه

مقدمه مقاله

- * مقدمه مقاله، حکم فصل کلیات پایان نامه یا تحقیق پایانی

مولفه ها

- حداکثر یک پنجم مقاله
- توضیح مسأله تحقیق
- متشکل از چند بخش و یا چند پاراگراف
- بخش اول یا پاراگراف اوّل: مشخص شدن مسأله‌ی تحقیق، تعریف و محدوده آن، بیان تبارشناسی، توضیح رویکرد پژوهش و علّت انتخاب آن، اشاره به سیر تحوّل تاریخی موضوع تحقیق
- بخش دوّم یا پاراگراف دوّم: بیان ضرورت و اهمّیت پژوهش، پیشینه تحقیق و وجه تمایز آن با تحقیقات قبلی و توضیح وجه تمایز و نو

متن و بدنه اصلی مقاله

- الف: شرح مفاهیم
- تعریف لغوی و اصطلاحی
- ب: متن اصلی
- استخراج و دسته بندی سؤالهای تحقیق و تقسیم آنها به یک سؤال اصلی و سه الی چهار سؤال فرعی
- متن اصلی، متناسب با سوالات فرعی
- سؤال اصلی تحقیق: عنوان مقاله
- سؤالهای فرعی تحقیق: تیترهای اصلی مقاله
- ربط دادن پاراگراف ها به یکدیگر و ایجاد حلقه
- وصل بین اجزاء مقاله تشخیص محورهای اصلی مقاله
- جمله های کوتاه و روان
- هر پاراگراف، تنها به یک موضوع

نتیجه مقاله

ویژگیها

پرهیز از تعریف مسأله تحقیق، ضرورت آن، پیشینه آن، ادله رقیب و دیدگاه مخالف

بیان ادله فرد پژوهشگر

بیان نوآوریهای تحقیق

چینش نتایج تحقیق، براساس بیان مطالب اثبات شده در متن

پرهیز از بیان مطالب خارج از متن

پرهیز از آوردن ارجاع چینش سوالات

فهرست منابع

ذکر اطلاعات منابع مورد استفاده در نگارش متن براساس شیوه نامه مجله؛ ازجمله:

۱- نام خانوادگی و نام مؤلف یا مؤلفان ۲- تاریخ انتشار اثر ۳ - عنوان اثر ۴- نام شهر

۵- نام ناشر ۶ -نوبت چاپ

**هفته پژوهش
گرامی باد**

گر نکنیم تکیه به علم و خرد
جهل و جهالت دل ما را درد
گر تو بخواهی که شود خاک زر
پس ز پژوهش بگشا روی در